

41

Kertomus kaivauksesta Nousiaisten pitäjän Alakylän Hinttermäen kalmistossa kesäkuun 29 - heinäkuun 1 p:nä 1936.

Liitteinä 2 karttaa ja 7 valokuvaa.

Löydöt KM 10369:1-85.

Ollessaan kesäkuussa 1936 Nousiaisissa valvomassa kirkon seinämaalausten restaurointia, sai maisteri I. Kronqvist museoon tuotavaksi työnjohtaja Kustaa Pourulta rautamiekan ja sormuksen, jotka Pouru v. 1935 ja 1936 oli löytänyt perunamaataan raiva-
tessaan (KM 10349:1-2.) Allekirjoittanut, joka parhaillaan oli virkamatkalla Turun puolella, sai museosta kirjeellisen ilmoituksen asiasta, sekä kehoituksen käydä löytöpaikkaa tarkastamassa. Matkustin sitä varten Nousiaisiin 27 p:nä kesäkuuta ja suoritin paikan kaivauksen 29/6 - 1/7 1936.

Löytöpaikka on Nousiaisten kirkonkylässä, Alakylässä, kirkosta parisensataa metriä itäänpäin, Hirviojan toisella rannalla oleva kallioinen mäennyppylä, Hinttermäki nimeltään. Paikka on ennen kuulunut Killaisten kl. Jaakkolan taloon, mutta joutui se muutama vuosi sitten työnjohtaja Pourulle, joka rakennutti sille uuden talonsa. Raivatessaan perunamaata mäen NO osaan (ks. karttaa N:o 1, valokuvaa 1), löysi Pouru yllämainitut muinaisesineet: sormuksen jo v. 1935, miekan keväällä 1936.

Paikalle saapuessani oli peruna parhaillaan kasvamassa, eikä mitään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä ollut perunamaassa sen paremmin kuin muuallakaan mäellä, nähtävissä. Pourun antamat tiedot viittasivat kuitenkin hautaröykkiöön; hän sanoi löytöpaikalla nyk. perunamaan alueella olleen runsaasti kiviä, mutta vain n. 3 x 3 metrin alueella. Röykkiöön viittasivat myöskin perunamaan laidoilla suoritettut koekaivaukset, ne osoittautuivat tuloksettomik-

si, eikä niin ollen ollut syytä edellyttää laajemmalti ulottuvaa kenttäkalmistoa. Muutkin kaivauksessa esiintyvät seikat viittaavat nimenomaan röykkiöön.

Työnjohtaja Pourun osoittamalle kohdalle perunamaahan kaivettusta koekuopasta tuli jo ensi lapionpistolla esiin saviastianpaloja ja poltettuja luita, ja vähän syvemmältä keihäänkärki (10369:16) ja miekan kärkipala (10369:58). Ne olivat irrallisina multamaassa, mutta osoittivat kuitenkin kohdan jolla röykkiönjäänös oli. Kun sain tilaisuuden korvausta vastaan kaivaa itse perunamaassa otin sen vastaan koska muuten olisi ollut välttämättöntä tehdä paikalle erityinen matka syksyllä perunanoton jälkeen, mikä tietysti olisi tullut huomattavasti kalliimmaksi.

Kaivausta varten ruudutettiin 4 x 4 m:n suuruinen alue, jota sitten O-kulmassa vielä laajennettiin yhdellä neliömetrillä (karttaliite N:o 2). Runsas pintamulta, osittain muualta ajettua, kaivettiin kaivauslusikoilla, mutta ei seulottu. Syvemmät kerrokset sitä vastoin myös seulottiin kauttaaltaan. Ylimmässä irtaimessa multakerroksessa tavatut löytöesineet eivät olleet alkuperäisissä asemissaan, mutta merkittiin niidenkin löytökohdat joissakin tapauksissa kartalle.

Multakerroksen alta paljastui jätteitä kiviröykkiöstä, kuitenkin vain pohjalla olleita kiviä ja niitäkään ei yhtenäisesti, (karttaliite N:o 2, valokuvat 2-4, 7). Kivien väleissä oli noki- ja hiilikerros, hyvin epätasainen, jossakin kohden 5:kin cm paksu ja hyvin kova. Kivien välissä oli osa löytöesineitä vielä alkuperäisissä asemissaan, erityisesti mainittakoon niistä kaksi rikasta asehautaa. Löytöjen korkeudet mitattiin kiintopisteinä kartassa N:o 1 merkitty kivi, ja ovat ne samoin kuin löytökohdat merkityt kartalle N:o 2.

Varmasti alkuperäisissä asemissaan olivat
keihäänkärki 10369:1
asehauta 10369:2-8 (miekka, kuolaimet, 2 keihäänkärkeä, veitsi, pronssihela ja sulanut pronssisoljen pala) (valokuva 7),
keihäänkärki ja kuolaimet 10369:9-10,
miekka 10369:11,

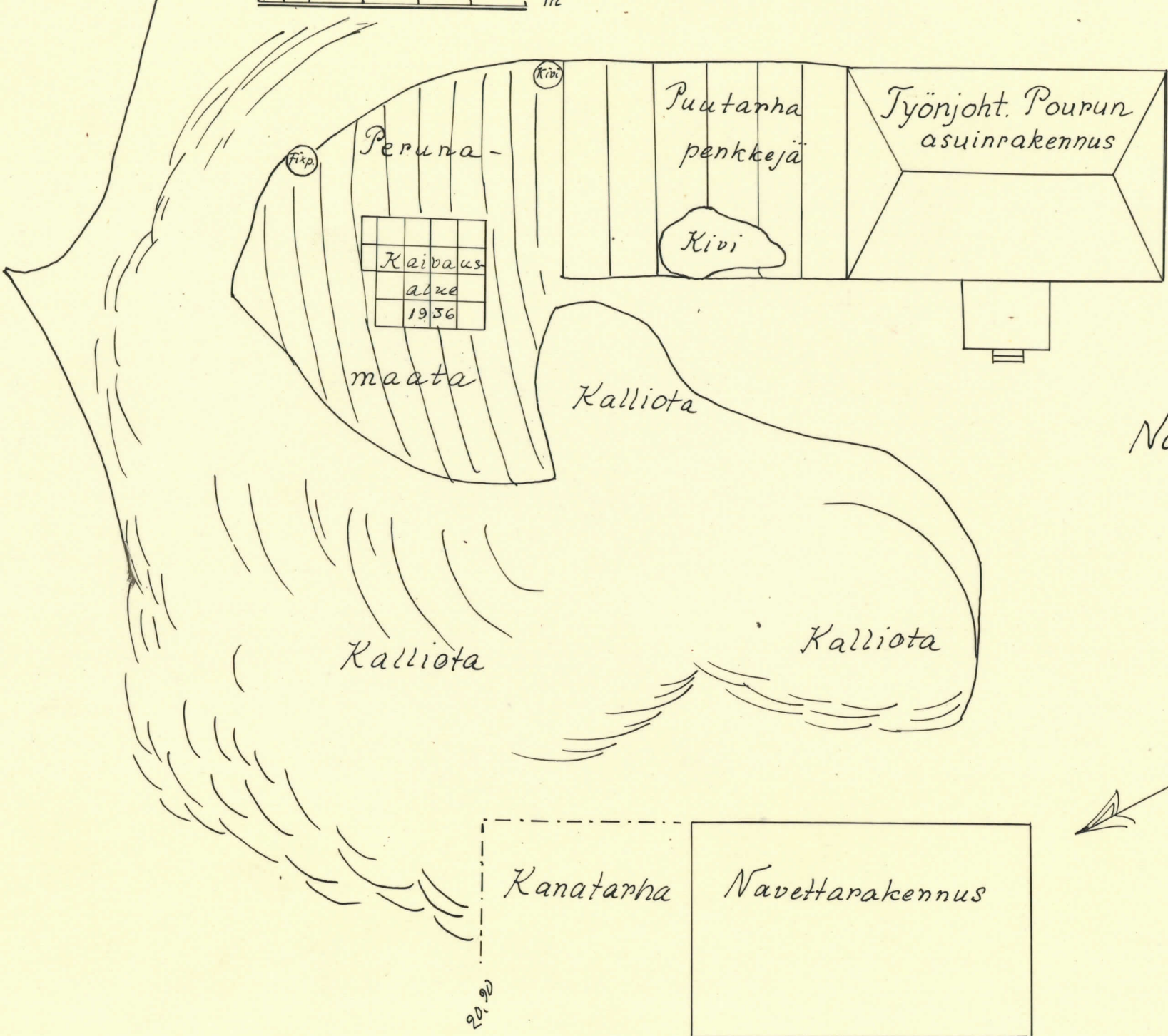
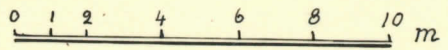
kilvenkupura 10369:13 (kuuluu ilmeisesti asehautaan 10369:74-77),
mieikka 10369:28,
saviastia 10369:29,
asehauta 10369:74-77 (mieikka, ango, veitsi ja rengasneulan
katkelma) (valokuvat 4-6),

Röykkiön alkuperäisestä rakenteesta ja laajuudesta ei jäljellä olevien kiveyksen osien perusteella voi paljoa varmuudella sanoa. Kulttuurikerros, joka on vahvasti hiili- ja nokipitoista, on ollut kivien välissä ja alla. Osa esineistä on ilmeisesti ollut hyvin vahvassa tulessa, osa osoittaa vähempiä polttamisen jälkiä. Jos Pourun röykkiön laajuudesta antama tieto (3 x 3 m) lähimain pitää paikkansa - ja paljoa suurempi röykkiö tuskin on ollut - on se ollut verraten korkea koska siitä kerrottiin ajetun useita kuormia kiviä.

Kun röykkiön keskiosa varmasti sattuu kaivetulle 17 m:n² alueelle ja alueen ulkopuolelta mahdollisesti vielä löydettävät esineet tuskin ovat alkuperäisissä asemissaan en katsonut välttämättömäksi laajentaa kaivausta varsinkin kun Pouru sitä nimenomaan pyysi. S:ssä ja W:ssä tultiin varmasti jo röykkiöalueen laiduille, N:ssä ja O:ssa saattaa se ulottua jonkun verran kaivausalueen ulkopuolelle. Mahdolliset tulevat löydöt lupasi Pouru merkitä hänelle annettavaan karttajäljennökseen ja lähettää museoon.

Helsingissä 22 päivänä tammikuuta 1937.

Ella Kivikoski.

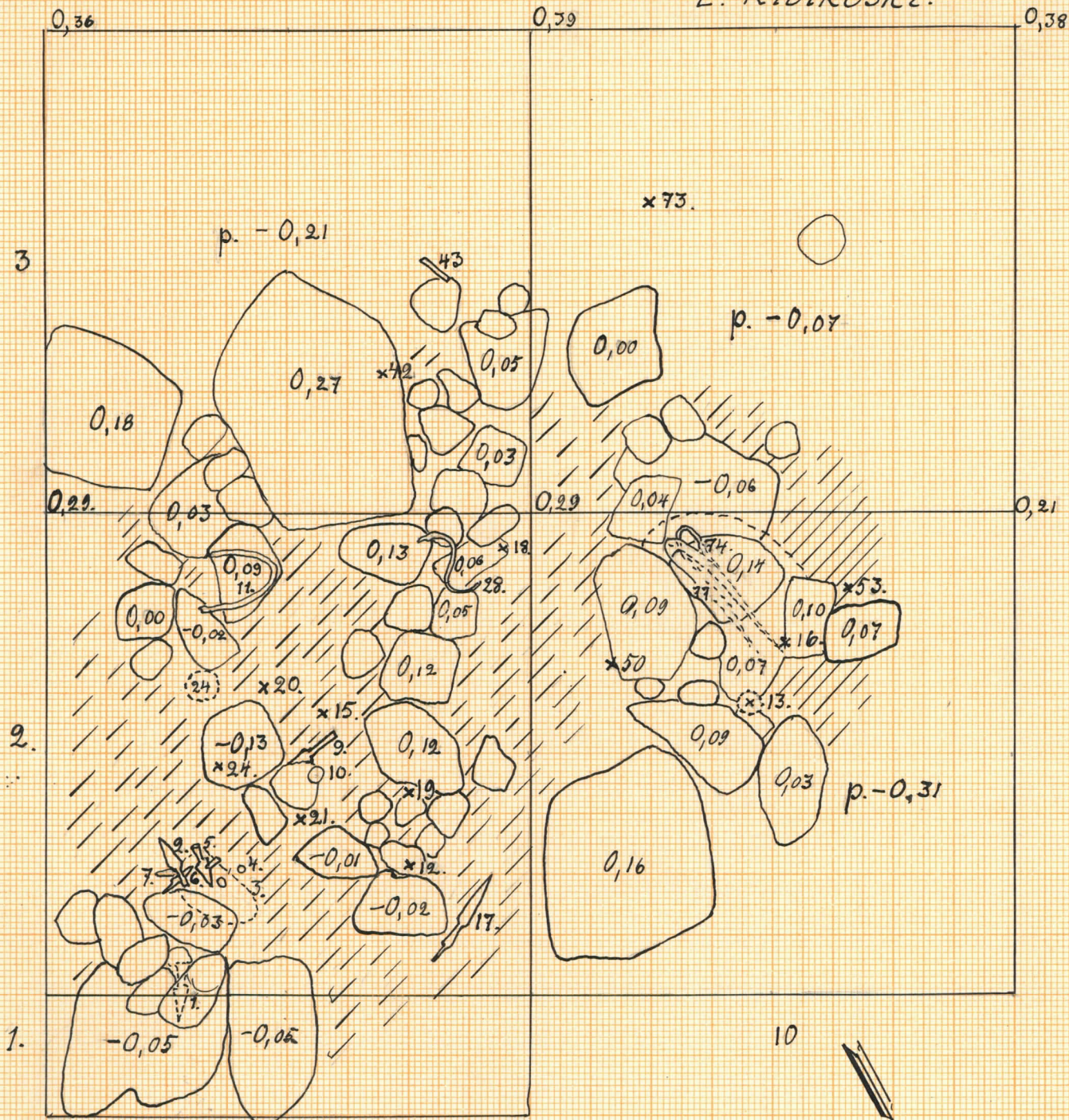

Tie maantielle ↑

Nousiainen, Alakylä
Hlnttermäki
E. Kivikoski
1936.

20.20

Nousiainen, Alakylä, Hinttermäki, kaivaus 1936
E. Kivikostki.

Löytöjen korkeudet (Kiintopiste merk kartalle 1.)

10 369 : 1. - 0,21	: 17. - 0,24
: 2-7. - 0,09 - -0,13	: 18. - 0,08
: 9. - 0,17	: 20. - 0,11
: 10. - 0,17	: 28. - 0,10
: 11. - 0,11	: 29. - 0,13
: 12. - 0,23	: 43. + 0,02
: 13. - 0,03	: 50. - 0,04
: 15. - 0,12	: 74. - 77. - 0,01

1. Kalmisto kuvassa näkyvän Pourun talon
päädyn edessä. Miehät kaivauspaikalla.
Valokuva NO:sta päin. 10592.

2. Röykkiönjäännös osittain paljastettuna.
Vasemmalla, r. b 2:ssa, näkyy kivien vä-
lissä aselöydön 10369: 74-77 esineitä. SW:stä päin. 10593.

3. Röykkiökivystä paljastettuna; edes-
sä oikealla r. b 2. Kuva N:stä päin. 10594.

5. Ase löytö 10369:74-77 paljastettuna. ^{10595.}

6. Ase löytö 10369:⁷⁴77 paljastettuna. ^{10596.}

4. Ase löytö 10369:74-77 näkyvissä ^{10597.}
kivien alla. Valok. S:stä päin

Nousiainen, Alakylä,
Hinttermäki.

10598.

7. Auelöytö 10369: 2-8 r. @ 2:ssa nä-
kyvissä kivien vieressä. Kuva 110:sta.

Ella Kivikoski 1936.